

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-261-6-78>

**THE USE OF A COMPETENCE-BASED APPROACH
IN THE TRAINING OF SPECIALISTS
FOR THE TOURISM SECTOR**

**ВИКОРИСТАННЯ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ
У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ДЛЯ ТУРИСТИЧНОГО СЕКТОРУ**

Kovalenko O. O.

*Candidate of Pedagogical Sciences,
Senior Lecturer at the Department
of German Language and Literature
with teaching methods,
Kryvyi Rih State Pedagogical
University
Kryvyi Rih, Dnipropetrovsk region,
Ukraine*

Коваленко О. О.

*кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри німецької
мови і літератури з методикою
викладання,
Криворізький державний
педагогічний університет
м. Кривий Ріг, Дніпропетровська
область, Україна*

Сучасна концепція Нової української школи серед ключових своїх компетентностей виділяє спілкування іноземними мовами, тому роль вивчення дисципліни «Іноземна мова» постійно зростає як в базовій так і відповідно у вищій професійній школі.

Сучасна дидактика вищої професійної школи характеризується зміщенням акцентів зі знанієво орієнтованого до компетентнісного підходу в підготовці майбутніх фахівців, що відповідає вимогам оновлення змісту освіти в Україні та сприяє підвищенню якості навчання.

Сутність компетентнісного підходу до освітнього процесу визначено у Законі України «Про вищу освіту», де наголошується на тому, що результатом освіти стає не окремо знання та навички, а здатність особи до продуктивної праці у різних сферах життя і роботи. Компетентність слід розглядати тільки в дії, вона є залежною від різноманітних соціальних факторів, і є складною та динамічною структурою, що об'єднує усі складові діяльності вчителя та формується лише у процесі фахового навчання [3, с.1, п.4].

Тому організація освітнього процесу у вищій школі з урахуванням компетентнісного підходу полягає у створенні певних умов щодо формування у студентів досвіду самостійного вирішення пізнавальних,

комунікативних, організаційних навчальних завдань та подальших проблем, які можуть виникнути у майбутній професійній діяльності.

У працях науковців (Н.М. Бібик, Л.С. Ващенко, А.О. Вітченко, О.В. Вознюк, О.А. Дубасенюк, І.О. Зимня, О.І. Локшина, Н.Г. Ничкало, О.В. Овчарук, Л.І. Паращенко, О.І. Пометун, О.Я. Савченко, О.В. Шестоपालюк, В.В. Ягупова та інші.) освітлюються основні моменти компетентнісного підходу в підготовці майбутніх фахівців, однак єдиної концепції поки не існує.

Мета статті – обґрунтувати необхідність та можливості компетентнісного підходу у підготовці фахівців у вищому навчальному закладі.

Основна частина. Використання компетентнісного підходу у процесі вивчення дисципліни «Іноземна мова (німецька)» у вищому навчальному закладі ми проектували з урахування певних принципів. Насамперед, це принцип модульності професійного навчання, який полягає в тому, що той, хто навчається самостійно може працювати із запропонованою освітньою програмою, що включає в себе банк інформації, методичний посібник або рекомендації з досягнення поставлених цілей професійної підготовки.

Програма навчальної дисципліни поділяється на модулі та змістові модулі, до складу яких входять навчальні блоки, які забезпечують цілісність змісту навчального матеріалу. Програма базується на принципі поетапного та послідовного оволодіння заданою компетенцією, яку у своїй роботі описує І. Сяська [4] та проходить кілька стадій, найвищою з яких є компетентність.

У програмі також враховано думку науковців О.В. Вознюк та О.А. Дубасенюк, яка викладена у колективній монографії та полягає у тому, що у процесі використання компетентнісного підходу у вищій школі мають поєднуватися елементи професійної та загальної культури, досвід діяльності та творчості, що у своїй сукупності характеризують рівень інтеграції майбутнього фахівця в середовище професійної діяльності [1].

У процесі навчання іноземній мові спираючись на комунікативний підхід, студенти набувають комунікативної компетенції. Прихильники цього підходу (Н.Д. Гальскова, Н.І. Гез, І.О. Зимня, О.О. Леонтєв, Ю.І. Пассов, Г.В. Рогова, С.Ф. Шатілов та інші) визначають комунікативну компетенцію як здатність користуватись мовою залежно від конкретної ситуації. Основна характеристика комунікативного підходу це використання під час навчання автентичних матеріалів; мовленнєва взаємодія студентів та викладача в різноманітніших формах:

парах, невеликих групах, з усією групою; комплексне оволодіння усіма чотирма видами мовленнєвої діяльності: розумінню мови на слух, читанню, письму, говорінню.

У нашій роботі ми реалізуємо комунікативний підхід і в організації процесу навчання, який відображає процес реального спілкування завдяки моделюванню основних закономірностей мовленнєвого спілкування. Навчання іноземної мови за комунікативним підходом студентів туристичного сектору має діяльнісний характер мовленнєвого спілкування, враховує предметність процесу комунікації. Під час навчання надається перевага змодельованим ситуаціям спілкування, та використанню мовленнєвих засобів, які забезпечують процес спілкування та навчання в даних ситуаціях. Комунікативний підхід ґрунтується також на принципах мовленнєвої спрямованості навчального процесу, індивідуалізації навчання, на відборі іншомовного матеріалу, адекватного процесу комунікації, ситуативності навчання та новизни.

Під час навчання активно використовуються можливості дистанційного навчання, які надає платформа розміщення навчальних електронних курсів MOODLE. У рамках навчання мовлення за методиками комунікативного підходу на сторінці електронного курсу «Іноземна мова (німецька)» ми розмістили та активно використовуємо різні види опор – змістові та смислові, словесні й зображальні (рис. 1).

→ moodle.kdpu.edu.ua/course/view.php?id=365#section-4

✦ Для студентів спеціальності ГОЕ та туристичного сектору		Редагувати ▾
✦	Mark as done	
✦	Text 1-2. Das Land der Blauen Seen ✎	Редагувати ▾
	Mark as done	
✦	Text 3. Nationalparks in Deutschland ✎	Редагувати ▾
	Mark as done	
✦	Text 4. Das Klima der Ukraine ✎	Редагувати ▾
	Mark as done	
✦	Kontrollarbeit 4 ✎	Редагувати ▾
	Mark as done	
✦	Переглянути презентацію. "Die Reise nach Deutschland" ✎	Редагувати ▾
	Mark as done	
✦	Переглянути презентацію "Berlin" ✎	Редагувати ▾

Такі прийоми як робота з шаблонами, текстами, мікротекстами, логіко-синтаксичними схемами тощо допомагають побудувати зміст

висловлювання, а також сприяють засвоєнню лексичного та граматичний матеріалу. Ефективними є також мовні ігри, що дають змогу спілкуватися в різних соціальних контекстах та в різних ролях.

Серед найновіших методів навчання іноземних мов все більшого поширення набувають методи, які об'єднують у собі комунікативні та пізнавальні цілі. Основний принцип таких методів є цілеспрямованість та змістовність занять, наявність соціальної взаємодії та зворотного зв'язку під час іншомовного спілкування, орієнтація знань, що засвоюються на майбутню професійну діяльність студентів, засвоєння мови за рахунок її інтеграції з іншими галузями знань. Існування різних варіантів цього напрямку в сучасній методиці викладання іноземної мови професійно спрямованої свідчить про зростаючий інтерес до навчання іноземних мов і прагнення методистів переосмислити їх роль та місце у світі.

Навчання є активним процесом, який передбачає насамперед активність усіх його суб'єктів. Характер активності кожного із суб'єктів обумовлюється його призначенням як учасника навчального процесу. Призначення викладача полягає в тому, щоб навчити, призначення студента – навчитися. Викладач має забезпечити можливість оволодіти іншомовним мовленням у процесі навчання, а студент повинен докласти зусиль, щоб оволодіти цим мовленням. Викладач організовує навчальну діяльність, а студент її реалізує.

Для забезпечення високої якості навчальної діяльності викладач має застосовувати різноманітні методи та прийоми навчання, які мають універсальний характер і використовуються у будь-якій методичній системі. Проте їх співвідношення та «наповнення» зумовлюються принципами навчання. Принцип комунікативності зумовлює переважне використання комунікативних вправ під час засвоєння іноземних мов. Для досягнення високих результатів у вивченні іноземної (німецької) мови студентам, які вивчають сферу туристичного сектору, пропонуються завдання та тести розміщені на Google Jamboard, LearningApps та інших ресурсах (рис. 2).

Навчальний процес з іноземної мови для студентів, які вивчають туристичний сектор, ми здійснюємо в три основні методичні етапи. Це етап презентації нового іншомовного матеріалу, етап тренування та етап практики в застосуванні засвоєного матеріалу у процесі спілкування в різних видах мовленнєвої діяльності, що полегшує засвоєння студентами іншомовного матеріалу з будь-якої теми, спонукає до мислення та вчить відшукувати способи розв'язання проблем, що, в свою чергу, сприяє формуванню комунікативної компетенції майбутнього фахівця та формує особистість студента.

